

A UNIOS

Nº 22

ABRIL 2017

ASOCIACION CULTURAL

Pineiróns

ONS: UN DESCUBRIMIENTO ARQUEOLÓXICO NO ANO 1553

Por: Yago Abilleira Crespo

A finais do reinado de Carlos I de España e V de Alemaña, atopáronse na illa unhas moedas que parecen ser romanas. Este artigo explica os detalles de dito feito.

Buscando no “Portal de Archivos Españoles” (PARES) (na Internet: pares.mcu.es) documentos sobre naufraxios en Ons, atopei a referencia a un escrito sobre o achado dunhas moedas antigas, nada fóra do común excepto polo ano no que aconteceu iso: 1553. Para denominalas como antigas, aquelas moedas debían de ter máis de 500 anos, polo menos, doutro xeito, so dirían que eran vellas. Sorprendido pola noticia, e porque se tivera rexistrado tal cousa, pedín copia do orixinal ó “Archivo Histórico Nacional, Sección Nobleza” sito en Toledo e de seguido me enviaron o solicitado.

Cando recibín o escrito, desespereime un pouco, pois tratábase dun documento cunha letra moi difícil de comprender, e nin sequera parecía escrito en castelán. Era a chamada letra procesal, típica do ámbito xurídico desta época. Armándome de paciencia e lendo e relendo cada palabra, conseguín ir comprendendo o seu contido, aínda que con moitas dúbidas. De tódolos xeitos, se algún experto quere interpretalo, ou pensa que non o fixen ben (pode ser, aínda que procurei non ter erros), non teño ningún problema en pasarlle copia do vello papel.

O primeiro que me chamou a atención foi a orixe do documento. Non se fixo por curiosidade ou interese histórico, se non para ver a quen pertencían os tesouros que puideran agocharse en Ons. A disputa fóra entre un representante do Arcebispo de Santiago e un da Catedral de Tui, dándoselle a razón ó Compostelán. Iso xa me cadraba máis. Por esas cousas si que se facían litixios e informes.

Indo a cuestión principal, baste dicir que os feitos remóntanse a comezos de Abril de 1553 cando uns veciños de Ons achéganse as inmediacións do castro (non se indica cal, suponse que será o de Canexol) e pónense a cavar e a apartar as pedras para poder cultivar cando atoparon *“una moneda que decían que era de cobre que parecía ser moneda antigua que tenía unas caras y otras figuras de diversas maneras”*. Acto seguido, e como soe ser habitual, organizouse unha busca do tesouro entre os veciños *“para ver si hallaban allí alguna moneda de oro o plata de otra ley de las que habían allí hallado”*. Resultando disto o descubrimento dun grupo de sete moedas *“que tenían de la una banda una cara y de la otra dos figuras de personas y ser de metal de cobre”*.

Con tan breves descrições é complicado sacar conclusións. Sen embargo, as atopadas trala busca dan a impresión de ser un tipo común de moeda romana. A primeira

que apareceu tamén podería clasificarse como tal, aínda que sería un deseño máis atípico. Todo isto coas debidas precaucións e tendo en conta que, trala caída de Roma, os seus cartos seguiron en uso moito tempo, pois eran os únicos dispoñibles.

Por suposto que a noticia xera moitas preguntas sobre o abandono do diñeiro: Agochouse ante un ataque inimigo? Chegou un momento en que deixaron de usarse? Son os aforros de alguén que morreu sen descendencia? Algún tipo de ofrenda?...

Moeda romana que tal vez sexa coma as atopadas trala busca

Pese a todo, creo que o realmente interesante deste descubrimento é que se trata dun grupo de moedas de cobre, que eran as que usaba a xente normal para o seu día a día. Non estamos ante a fortuna soterrada de alguén poderoso, senón ante obxectos de uso común. Este sinxelo achado implica o establecemento dun sistema monetario, aínda que podería coexistir cunha economía de troque. O uso de moeda corrente implica un alto grao de desenrolo cultural e un continuo intercambio con outros lugares civilizados, do contrario non tería sentido trocar pequenos discos de cobre sen apenas utilidade. Isto quere dicir que a illa de Ons estaba plenamente integrada nun circuíto comercial e que mantiña contacto con outros lugares civilizados. Todo iso, obviamente, ocorría por medio de barcos, o que da a entender que a Historia Naval de Galicia non é tan aburrida como se pensaba... Pode que esas moedas apenas tiveran valor económico, pero o seu valor histórico é innegable.

Fonte: España. Ministerio de Educación Cultura y Deporte. Archivo Histórico de la Nobleza, Marquesado de Mos-Valladares, Caja 18, Documento 3.

COLABORA:

DEPUTACIÓN
PONTEVEDRA